

Afd. Oude IJsselstreek

Peter van de Wardt
Graaf van Lohnstraat 49
7051CB Varsseveld
Tel.: 0315-243478
E-mail: vandeWardtBruijel@hetnet.nl

Varsseveld 27 oktober 2012

Voorzitter, dames en heren,

Inleiding:

Voor ons ligt de begroting 2013 – 2017 met als titel **“Scherp aan de wind”**.

Als bestuurders voor moeilijke vraagstukken staan en het doorgaans niet meer weten, dan vervallen ze in “zeiljargon”. “Alle zeilen bij”, “Het roer moet om”, “Alle hens aan dek”. Het is de vraag of scherp zeilen in dit geval de juiste strategie is onder moeilijke omstandigheden: wind tegen, getij tegen en hoge golven. Het CDA constateert op dit moment dat voor het college een cijfermatige sluitende begroting een doel op zich geworden is. In de aanbiedingsbrief staat dan ook; “Scherp aan de wind” staat voor strikt begroten. Voor het CDA betekent strikt begroten meer. Vanuit drie invalshoeken willen wij dan ook de voorliggende begroting beschouwen; op inhoud, techniek en beïnvloeden.

Inhoud:

De voorliggende begroting stelt het CDA niet gerust. Er komt met de nieuwe Haagse coalitie van PvdA en VVD een gure wind over Nederland. Veel onderwerpen worden niet vanuit een hervormingsagenda benaderd, maar vanuit een bezuinigingsdrang zonder visie en moraliteit. Wanneer wij de voorliggende begroting lezen, dan moet ook de inwoner van onze gemeente de komende jaren diep in de buidel tasten. Ook binnen de gemeente Oude IJsselstreek groeiden de afgelopen jaren de bomen tot in de hemel en kon men het geluk niet op. Vele miljoenen NUON gelden, BNG dividenden, royale Algemene uitkeringen, meevallers, etc. stroomden de gemeentekas binnen. Herinnert u zich nog het betoog over de 7 vette en 7 magere jaren. Op vele momenten en bij evenzoveel keren wanneer begrotingen en jaarrekeningen werden behandeld, heeft het CDA, mede gewezen op de onverantwoorde drang om te bouwen, een appèl gedaan op spaarzaamheid en het bekende “appeltje voor de dorst”. Hoe zijn we omgegaan met de NUON gelden? Hoe gaan we vandaag om met de ambtelijk medewerkers in het licht van de bezuinigingen? En hoe gaan we morgen om met de Alpha hulpen en de kille bezuinigingsdrang?

Recent kwam in het nieuws dat alle gemeenten in Nederland, waar de afgelopen jaren flink is geïnvesteerd in aankoop van gronden en verplichtingen aan woningbouwplannen, in zwaar financieel weer komen. Dit gaat, zoals werd gezegd, ten koste van voorzieningen, de sociale kaart en de leefbaarheid in steden, dorpen en buurtschappen. Dat heet met een mooie woord: “potverteren”.

De voorliggende begroting staat vol met tekst. Veel zaken zijn hierin genoemd die het CDA aanspreken. Onze zorg zit dan ook niet zozeer in de beschreven voornemens binnen deze begroting, maar veel meer in de daadkracht en de uitvoering in tijd. Geen woorden maar daden moet het credo weer worden! Want het halsstarrig vasthouden aan het eigen coalitieprogramma resulteert o.a. in het snijden in eigen vlees (ambtelijk organisatie) zonder visie en hierdoor stagneert uiteindelijk de uitvoering.

Het CDA wil twee opmerkingen maken in het licht van deze zorg: Allereerst richting het college. Wij bespeuren een “metaalmoetheid” bij dit college. Laten we maar eens de metafoor van “Oersterk in beweging” gebruiken. Toen dit college in 2005 aantrad met haar programma “Op weg naar 2020” was er een niet te stuiten ambitie. De plannen rolden over elkaar heen en de pot met goud bleef maar vollopen. Nu het allemaal “wat minder voor de wind gaat”, komt er geen plan meer zonder gedoe vooraf op tafel. Juist nu, wanneer het aankomt op “stuurmanskunst”, constateert het CDA dat het college onvoldoende visie, creativiteit en inventiviteit toont om leiderschap te tonen. We noemen twee voorbeelden: De totstandkoming van de kadernota WMO en de nota Schulddienstverlening. Wanneer we de komende tijd andere onderwerpen bij de kop willen of moeten pakken, dan hoort het CDA graag van dit college op welke wijze en met welke daadkracht zij dit gaan oppakken. Gelukkig lezen we in de voorliggende begroting wel dat dit college een extra “strategie” gaat benoemen. Wat het CDA betreft had deze functie al veel eerder ingevuld moeten worden!

Een tweede zorg die wij uitspreken is de reorganisatie en veranderende werkwijze van de ambtelijk organisatie. De raad heeft op dit moment geen enkel zicht op zowel de inhoudelijke, maar ook niet op de menselijke kant van deze organisatieaanpassing. De politiek is niet primair verantwoordelijk voor uitvoering, maar wij zijn wel budgethouder en onze partij voelt zich dan ook medeverantwoordelijk voor het welzijn en het goed kunnen functioneren van de medewerkers en de uit te voeren werkzaamheden. In dat licht vraagt het CDA dan ook aan het college in hoeverre zij bereid is om vanuit een voorbeeldfunctie en rolmodel “mee te bewegen” met het veranderingsproces van de organisatie. Vooruitlopend op de volgende regeerperiode wil het CDA in ieder geval nu al aangeven dat ook het aantal wethouders (formatie) en de taak- en rolhoudelijke invulling van de werkzaamheden van de collegeleden aansluiting moet krijgen bij de ambtelijk organisatie. In dat licht wil het CDA ook de veranderende werkwijze van de raad aan de orde stellen. Vanuit de kanteling van overheid naar samenleving zien wij ook een rol weggelegd voor de raad. Wanneer de raad vanavond de begroting behandelt, kan ze haar eigen rol niet bevriezen. Ook wij moeten vanuit een ander samenspel met de samenleving onze rol opnieuw herdefiniëren. Daarom ook onderschrijven wij een gezamenlijk initiatief vanuit LB en CDA om in 2013 te gaan starten met projectgroepen en daarmee ook civiel society concreet invulling te gaan geven.

Techniek:

Elk jaar ontstaat er weer een discussie over de cijfer techniek van de begroting of de jaarrekening. Wat ons betreft moet het allereerst een verantwoording zijn aan de samenleving. Wanneer onze inwoners volgende week de Gelderse Post lezen dan moeten ze klip en klaar kunnen lezen; “hoe laat het is” met het huishoudboekje van de gemeente Oude IJsselstreek.

Formeel klopt de omschrijving van de begroting, maar voor menig een is het een zoektocht. Wanneer we dan uiteindelijk alles op een rijtje hebben gezet, begint het gesteggel met de wethouder financiën en hebben we allemaal een beetje gelijk. Wij zetten opnieuw de feiten even op een rij:

- De begroting wordt structureel gevoed vanuit de reserve. We halen geld uit de spaarpot.
- Doeluitkeringen, zoals de WMO gelden, stopt het college nog steeds in de pot Algemene Reserve.
- Er zitten nog steeds te grote verschillen tussen begroot en gerealiseerd.
- De bezuinigingsdoelstelling voor het jaar 2012 wordt niet gehaald. Waar staan de acties?
- Wat betekent het negatieve bezuinigingsresultaat voor 2013 en de daarop volgende jaren?
- Er is nog steeds een discussie over transparant communiceren. Om de begroting 2013 sluitend te krijgen is er een onttrekking van 1,5 miljoen uit de algemene reserve en 1 miljoen uit de bestemmingsreserves. Hierdoor ontstaat een positief resultaat van 0,25 miljoen.
- We teren zowel op de algemene reserve maar ook op het weerstandsvermogen in.

- De OZB stijgt met circa 16%. Wanneer de waardedaling van de huizen (5%, prijspeil 01-01-12) hierbij wordt meegenomen dan betekent dit een reële tariefsstijging van 23%.
- De hondenbelasting gaat weer naar een 100% tarief.
- De woonvisie kent vele miljoenen risico's. Deze zijn maar voor een deel afgedekt.
- I.v.m. reorganisatie ambtelijk organisatie voorziet het college frictiekosten van 700.000,- euro. Deze kosten zijn nog niet gedekt door structurele opbrengsten. Toekomstige meevallers worden hiervoor ingezet, maar deze zijn ook al nodig voor onderhoud wegen.

Het CDA heeft een aantal belangrijke zorg en aandachtspunten opgenoemd. Wat betekent dit nu concreet voor de inwoners van Oude IJsselstreek. Zoals Samson en Rutte duidelijk maakten tijdens de presentatie van het coalitieakkoord en de bezuinigingsagenda dat alle 17 miljoen Nederlanders volgend jaar 1000 euro gaan inleveren, zo betekent dit voor de inwoners van de gemeente Oude IJsselstreek dat hier elke inwoner volgend jaar 100 euro gaat inleveren.

Beïnvloeden:

Het CDA heeft tijdens de behandeling van de voorjaarsnota een oproep gedaan aan alle politieke fracties om samen mee te denken en invulling te geven aan de extra bezuinigingen vanuit de landelijke overheid. Alle politieke partijen hebben op dat moment, onvoorwaardelijk de handschoen opgepakt en aangegeven hieraan een bijdrage te willen leveren. Vanuit een aantal bijeenkomsten is een "hervormingsagenda" samengesteld, want het CDA is voor bezuinigen, neemt haar verantwoordelijkheid en wil dit dan ook op een verantwoorde wijze doen. De bijdrage is te lezen in de bijgesloten brief en wordt hierbij van commentaar voorzien:

Groen:

Het CDA is groen. Wij staan voor een duurzame en verantwoorde groenvoorziening. Wanneer het om besparingen gaat, wordt al snel gedacht aan verkoop van snippergroen, onbepikt gras aanleg en minder medewerkers groen. Wij denken dat er nog andere besparingsmogelijkheden zijn.

Onderwijs:

Kwalitatief goed onderwijs, diversiteit en bereikbaarheid zijn voor het CDA speerpunten. Ondanks dat veel onderwijszaken en taken "op afstand" staan, zijn er volgens ons slagen te maken. Met name wanneer het gaat over voor- en naschoolse opvang, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, etc.

Open Source:

Ook in de voorliggende begroting rijzen de kosten weer de pan uit. Noodzakelijk? Wij hebben geen pasklaar antwoord. Wel denkt het CDA dat hierop bespaard kan worden wanneer we meer doen met hetzelfde, want elk jaar opnieuw verkeerde ingeschatte budgetten bijplussen komt ook niet geloofwaardig en professioneel over.

Subsidies:

Het CDA heeft al tijdens de behandeling van de voorjaarsnota aangegeven alle subsidies tegen het licht te willen houden. Wanneer onze gemeente en haar inwoners anders gaat functioneren en participeren, dan hoort daar ook een eigentijdse subsidieregeling bij.

Accommodaties:

Dit onderwerp is al gestart. Alhoewel een "boost" wel op z'n plaats is en dit breed wordt opgepakt.

Vervoer:

Diverse vormen van vervoer zijn "open eind financieringen". Het CDA stelt hierbij haar vraagtekens. Wat kan er veranderen wanneer het vervoer integraal en meer vanuit eigen verantwoordelijkheid wordt opgepakt?

Welzijnswerk:

Vorm geven aan een eigentijds welzijnswerk wat aansluit op de meer verantwoordelijke samenleving en waarbij "de noodzakelijke handjes aan het bed staan" en de bureaucratie vaarwel wordt gezegd.

Zoals gezegd komt er een voorstel om projectgroepen op te starten. Voor bovenstaande onderwerpen wordt in 2013 gestart met de benodigde voortvarendheid en noodzakelijke werkzaamheden. Zodat in de begroting van 2014 de eerste resultaten meegenomen kunnen worden. Het CDA stelt in dit licht ook voor om de veranderagenda voor bovenstaande onderwerpen te financieren met het ontstane positieve resultaat van de begroting 2013 groot 250.000,-. Ondanks dat het CDA tegen het bijplussen van de begroting uit de algemene reserve is laat zij deze mogelijkheid niet lopen en daagt de wethouder financiën uit om hier een weerwoord op te hebben.

Afsluiten:

In een tijd, waar solidariteit en rechtvaardigheid niet vanzelfsprekende woorden zijn, zal de politiek nog meer kleur moeten bekennen en laten zien waar ze voor staat. Daarom doet het CDA ook een appèl op raad en college om oog en oor te hebben voor hen die in zwaar weer komen.

Op dit moment geldt dit met name voor hen die hun baan verliezen en voor hen die geen perspectief hebben op een betaalde baan. Daarom ook moet er niet kil bezuinigd worden door een enkel woord "de 0 lijn". Zowel ISWI, maar ook Wedeo en andere instanties die mensen opvangen vanuit een baan of richting een baan begeleiden, moeten nauw betrokken worden bij mogelijke bezuinigingsoperaties of veranderingsprocessen. Aandacht moet er zijn voor werkgevers en werknemers. Het CDA vindt dat het college maar ook de politiek meer aandacht moet hebben voor daar waar werkgelegenheid onder druk staat en waar bedrijven in problemen komen en medewerkers werkloos dreigen te worden.

Ook de sociale agenda wordt de komende periode stevig hervormd. Er komen een aantal grote decentralisaties op gemeenten af. Laten we vooral zorgen en streven naar een menswaardige invulling van nieuw beleid en daarbij aandacht hebben voor de menselijke maat. Bezuinigen op Alpha hulpen, waardoor deze groep medewerkers behandeld wordt als goedkope arbeidskrachten zonder rechten, is dan ook niet sociaal en getuigt niet van goed werkgeverschap. Omzien naar elkaar en zorg voor elkaar moet vooral gaan om aandacht en tijd voor elkaar. Laten we voorkomen dat sociale contacten en zorg alleen nog maar langs de meetlat van tijd en euro's wordt gelegd. Samenwerking tussen ketenpartners en dichtbij de samenleving aansluiting vinden, is voorwaarde tot succes. De wijkverpleging met de wijkzuster doet daarom ook overal weer haar intrede. Een bekende uitspraak hierbij is: "Je moet eerst delen voordat je kunt vermenigvuldigen!".

Het CDA wil "Scherp aan de wind" haar bijdrage blijven leveren. Maar opnieuw heeft het college ons niet kunnen overtuigen met de voorliggende begroting. Een sluitende begroting is een eis waar iedere gemeente aan moet voldoen. Dat is geen wereldnieuws. Wat wel wereldnieuws kan worden is:

"Dat de gemeente Oude IJsselstreek een begroting voorlegt die niet meer sluitend is gemaakt met spaargeld. Maar ook waar de bezuinigingsdoelstellingen volgens afspraak worden gerealiseerd".

Een klein rekenkundige toelichting op onze begroting laat het volgende zien:

Stand eigen vermogen 01-01-2012: 35,7 miljoen.

Stand eigen vermogen 31-12-2013: 30,7 miljoen.

Binnen 2 jaar tijd is ons vermogen met 5 miljoen euro geslonken.

Weerstandscapaciteit 2012: 40 miljoen.

Weerstandscapaciteit 2013: 24 miljoen.

Binnen één jaar zakt de weerstandscapaciteit met 16 miljoen euro.

Gaat de provincie deze keer met de voorliggende begroting wel akkoord of moeten wij weer in Arnhem op het matje komen?

Wij danken onze politieke collega's, de leden van het college en de medewerkers van de ambtelijk organisatie. Tevens willen wij hen veel sterkte en moed toewensen in deze onzekere tijden. Bovenal danken wij onze inwoners en zij die ons een warm hart toedragen en ons steunen.